

Persbericht, 12 maart 2018.

Archief Toon Michiels naar Nederlands Fotomuseum

Het Nederlands Fotomuseum heeft het complete archief van de Nederlandse fotograaf Toon Michiels geschonken gekregen. Het werk van Toon Michiels is uniek in de geschiedenis van de fotografie. In zijn werk legt hij telkens allerlei interessante dwarsverbanden met dat van andere kunstenaars en fotografen uit de jaren zeventig: de systematiek van de conceptuele kunst en de minimal art, de vroege artistieke kleurenfotografie en de belangstelling voor populaire cultuur in onder meer de architectuur en stedenbouw. Na periodes van succes leek zijn werk enigszins in de vergetelheid te raken. Een aantal jaren geleden werd zijn serie *American Neon Signs by Day & Night* herontdekt en op waarde geschat en voor het eerst sinds lange tijd in Nederland en daarbuiten getoond.

De schenking omvat ca. 8300 negatieven en bijbehorende contactafdrukken, ca. 4250 dia's, ca. 550 kleuren- en zwart/witafdrukken, polaroids, agenda's, collages in sigarendoosjes en boeken.

Zeldzame mensen (1974) © Toon Michiels / Nederlands Fotomuseum

Fotograaf en vormgever

Toon Michiels (16 september 1950, Boxtel – 5 oktober 2015, Den Dungen) was fotograaf en grafisch vormgever. In de laatste discipline studeerde hij in 1973 cum laude af aan de Koninklijke Academie voor Kunst en Vormgeving in Den

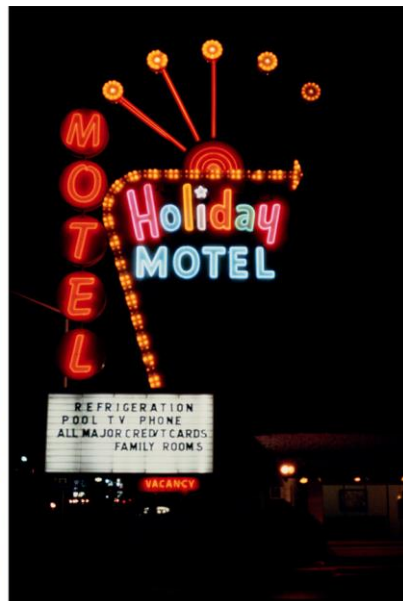
Bosch. Op deze academie kreeg hij les van Wim Noordhoek (landschapsfotografie) en Louis van Beurden (reclamefotografie). In het werk van Michiels kwamen beide genres op een unieke manier samen; lege landschappen waarin hij altijd wel een spoor van menselijke creativiteit aantreft.

Zeldzame mensen

In één van zijn eerste publicaties, *Zeldzame mensen* (1974), staat de mens centraal. Als 23-jarige fotograaf volgt hij het dagelijks leven van het bejaarde Brabantse echtpaar Sjo Pol en Marinus de Bresser, in een boerderij waar de tijd stil lijkt te hebben gestaan. Een vergelijking tussen zijn foto's en het werk van Vincent van Gogh wordt snel gemaakt en resulteert in een tentoonstelling in het Noord Brabants Museum (1985) en Rijksmuseum Vincent Van Gogh (1986-1987). Schrijver en filmmaker Theo van Gogh benijdt hem om zijn foto's in zwart/wit: "Kon ik zo zwart/wit, licht/donker filmen als mijnheer Michiels hiero, dan was ik een gelukkig mens." *Zeldzame mensen* is succesvol en beleeft vijf drukken. Originele afdrukken uit de serie worden aangekocht door het Rijksmuseum.

Amerika

Reisbeurzen van het Ministerie van WVC stellen Michiels in 1976 en 1979 in de gelegenheid om naar de Verenigde Staten te reizen, waar hij in kleur en zwart/wit fotografeert. Zijn eerste fotoboek in kleur verschijnt in 1980 onder de titel *American Neon Signs by Day & Night* en beleeft in 1982 een tweede druk. Ter gelegenheid van de gelijknamige tentoonstelling in het Nederlands Fotomuseum in 2015, verschijnt een uitgave voorzien van een interview met de fotograaf. De originele publicatie is inmiddels zeldzaam en alleen voor hoge bedragen te koop.

Holiday Motel, Las Vegas, American Neon Signs by Day & Night (1980) © Toon Michiels / Nederlands Fotomuseum

Next Stop (1981) omvat eveneens de resultaten van een roadtrip door Amerika. In het binnenwerk van het boek is zijn reis op de kaart gemarkeerd. Michiels reist langs Las Vegas en andere Amerikaanse steden, waar film en fantasie vaste vorm hebben gekregen in de meest onwerkelijke menselijke creaties. Onderweg wordt hij altijd vergezeld door de muziek uit zijn autoradio.

In 1987 volgt *Reisfoto's*, een compilatie van foto's die hij in 1984 maakt in Spanje, Portugal en Noord-Frankrijk tijdens een reisopdracht van het Ministerie van VROM. Zijn laatste boek met reisfoto's draagt de betekenisvolle titel *Alleen het onderweg zijn telt. Foto's 1996-2007* (2007)

Waar Michiels rondreist ontstaan surreële beelden uit een toevallige samenloop van omstandigheden; een jogger ontmoet stenen beren op zijn pad en naast een enorme Amerikaanse auto staat een nog veel grotere dinosaurus opgesteld. Zijn grafisch oog zoekt naar populaire beeldcultuur, teksten, structuren in het landschap en het samenvallen van verschillende beeldlagen, zoals een spiegeling op een raam, of een tekst die een bijzondere relatie heeft tot de gefotografeerde omgeving. Opmerkelijk genoeg zijn mensen zeldzaam in zijn later werk. Het zijn slechts de aanwijzers van menselijke aanwezigheid die zijn aandacht trekken. Hoewel hij zijn foto's zelf benoemt als 'reisfoto's,' hebben ze niets gemeen met het traditionele genre. Hij zoekt niet naar het karakteristieke van de locatie, maar legt juist de alles overstijgende indruk vast. Dat wat Amerika gemeen kan hebben met Spanje, Indonesië of IJsland.

Memory Hotel

Ondanks zijn gevoel voor humor, lijdt Michiels aan zware depressies. Meerdere malen wordt hij opgenomen. Als hij in 2015 na een opname weer naar huis mag, is zijn depressie zo ernstig dat hij zijn leven beëindigt.

Frits Gierstberg (curator Nederlands Fotomuseum) schreef in zijn In Memoriam: "De kilometerteller van zijn oude Volvo *station* stond stil op iets meer dan een half miljoen. Misschien dat zijn droom over een grote overzichtstentoonstelling ooit nog eens uitkomt. Hij had er al een titel voor: *Memory Hotel*."

Christien Bakx van Luisuis Antiquarian Booksellers, raakt met Michiels bevriend en steunt hem in de moeilijke perioden. Na zijn overlijden ontfermt zij zich over zijn archief en heeft zijn archief inclusief de auteursrechten onlangs geschonken aan het Nederlands Fotomuseum.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie en beeldmateriaal kunt u contact opnemen met onze persvoorlichting: Annemarie van den Eijkel, avandeneijkel@nederlandsfotomuseum.nl, 010 2030452